

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeleid van de gemeente. Deze zijn onder andere risicobeheer (met name rente- en kredietrisico), financierings- c.q. beleggingspositie en het kasbeheer.

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders zoals gesteld in de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). In deze wet staan vooral transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt daarbij tot uitdrukking in voorschriften voor een verplicht Financieringsstatuut alsmede een financieringsparagraaf in de begroting en jaarrekening.

Algemene ontwikkeling; rentevisie

Om de stijgende prijzen onder controle te houden, heeft de Europese Centrale Bank besloten de rente met 0,25 procentpunt te verhogen naar 4 procent. Dit is de tiende renteverhoging in iets meer dan een jaar, wat nog niet eerder is voorgekomen. Deze renteverhoging heeft betrekking op de rente die banken ontvangen wanneer zij geld bij de ECB stallen. Het idee hierachter is dat als banken zelf meer rente ontvangen, zij ook de rentetarieven voor consumenten en bedrijven zullen verhogen. Hierdoor zullen consumenten minder uitgeven en bedrijven minder lenen. Dit zou de inflatie moeten afremmen.

Tot nu toe lijkt deze aanpak nog niet echt succesvol. De prijzen in de eurozone waren vorige maand namelijk 5,3 procent hoger dan een jaar eerder. Ook in Nederland blijven de prijzen stijgen, zij het in een minder snel tempo dan vorig jaar. Het is echter belangrijk op te merken dat de gevolgen van renteverhogingen vaak pas na verloop van tijd zichtbaar worden.

Er was voorafgaand aan deze renteverhoging discussie onder experts of de ECB wel zou besluiten tot een nieuwe verhoging. Hoewel de inflatie nog niet op het gewenste niveau van 2 procent is, heeft de economie wel te lijden onder de eerdere renteverhogingen. Zo is Nederland in de eerste helft van dit jaar in een kleine recessie beland en worstelen ook andere Europese economieën.

Schatkistbankieren

Bij wet van 11 december 2013 tot wijziging van de Wet financiering decentrale overheden zijn decentrale overheden verplicht hun overtollige liquide middelen aan te houden in 's Rijks schatkist (verplicht schatkistbankieren). Schatkistbankieren houdt in dat decentrale overheden al hun overtollige middelen aanhouden in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren draagt bij aan een lagere EMU-schuld van de collectieve sector (Rijk en decentrale overheden gezamenlijk). Een ander belangrijk gevolg van deelname aan schatkistbankieren is een verdere vermindering van de beleggingsrisico's waaraan decentrale overheden worden blootgesteld.

Afgezien van de mogelijkheid om aan elkaar leningen te verstrekken, zijn decentrale overheden verplicht alle middelen die ze niet direct nodig hebben voor hun publieke taak in de schatkist aan te houden. Wel is sprake van een bepaalde drempel. De hoogte van de drempel is afhankelijk van de financiële omvang van een decentrale overheid. De drempel is vastgesteld op 2% van het jaarlijkse begrotingstotaal, met een minimum van € 1.000.000,-. Dit betekent voor de gemeente Steenberg dat € 1.489.160 (2% van € 74.458.000) buiten de schatkist mag worden gehouden. Het saldo op de rekening bij de schatkist per 29 september 2023 bedraagt € 22.587.000.

Risicobeheer: Rente-risiconorm, kasgeldlimiet en de liquiditeitsprognose

Hoewel in de paragraaf weerstandsvermogen uitgebreid aandacht wordt besteed aan de risico's binnen de gemeente Steenberg, worden hier ook de renterisico's op korte en lange termijn en kredietrisico's behandeld.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft het renterisico op de langere termijn weer. Hieronder vallen alle leningen met een rentetypische looptijd vanaf 1 jaar. Het doel is op deze wijze spreiding te krijgen in de rentetypische looptijden in de leningenportefeuille waardoor een verandering in de rente vertraagd doorwerkt op de rentelasten in de administratie. In een jaar mogen de herfinancieringen als gevolg van aflossingen en de renteherzieningsmomenten gezamenlijk niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen. Voor 2024: 20% van € 74.458.000 is € 14.891.600.

Uit de onderstaande tabel kan afgeleid worden, de jaarlijkse aflossing op de vaste schuld in 2024 nog met € 14,4 miljoen per jaar mag toenemen.

	2024	2025	2026	2027
Rente-risiconorm (minimum bedrag)	14.891.600	14.899.200	14.821.800	13.958.800
Rente-risico op de vaste schuld (betaalde aflossingen)	500.000	500.000	500.000	500.000
Ruimte (+) / overschrijding (-)	14.391.600	14.399.200	14.321.800	13.458.800

Kasgeldlimiet

Ter beperking van het renterisico op de netto-vlottende schuld (schulden met een looptijd van minder dan één jaar) heeft de wetgever de kasgeldlimiet vastgesteld. Zo wordt voorkomen dat fluctuaties van de korte rente direct een relatief grote impact hebben op de rentelasten tijdens het boekjaar. De totale netto-vlottende schuld mag maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar zijn. De kasgeldlimiet voor 2024 komt uit op € 6.328.930, (8,5% van € 74.458.000).

Liquiditeitsprognose 2023-2027

Met de raad is de afspraak gemaakt om in de begroting 2025 de liquiditeitsprognose te optimaliseren. Voor deze begroting zijn voor het verloop van de liquiditeit de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- In lijn van het 213a onderzoek naar de investeringskredieten is het aannemelijk dat investeringen vertraging oplopen. Vooralsnog is in de liquiditeitsprognose een correctie toegepast van 40%. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheer is toegelicht dat dit leidt tot een besparing op kapitaallasten;
- Nieuwe investeringen, waarvan we nu niet kunnen inschatten wat het investeringsbedrag is, zijn nog niet meegenomen. Bijvoorbeeld schoolgebouwen, gronden en randwegen.